

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організаційно-правові засади соціального забезпечення в Україні»

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Тривалість викладання	4 й семестр (8 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	1 година на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації: Shumliaieva.I.D@nmu.one

Викладач:

Шумляєва Ірина Дамирівна

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри

Персональна сторінка:

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Shumliaieva/Shumliaieva.php>

E-mail: Shumliaieva.I.D@nmu.one

1. Анотація до курсу

Розбудова соціальної держави в Україні та обраний курс на європейську інтеграцію обумовлює необхідність належного соціального забезпечення різних верств населення нашої держави. У даному курсі розглядається низка теоретичних і практичних питань щодо організаційних і правових аспектів відносин у сфері соціального забезпечення за окремими видами і формами.

Вивчення вибіркової дисципліни «Організаційно-правові засади соціального забезпечення в Україні» дозволить сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про основоположні засади організації соціального забезпечення та правового регулювання інститутів цієї сфери, зміст і структурну побудову законодавства та інституцій соціальної галузі, що спрямоване на застосування набутих знань під час здійснення досліджень у межах освітньо-навчальної програми та практичної діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань стосовно організаційних аспектів та правового регулювання відносин, які виникають у сфері соціального забезпечення, а також їх видових особливостей відповідно до чинного законодавства.

Завдання курсу:

– **знати і розуміти:** ключові положення і специфіку вітчизняного законодавства щодо регулювання відносин у сфері соціального забезпечення та відповідної інституційної складової; концептуальні засади та сучасні підходи до становлення й розвитку правового регулювання у сфері соціального забезпечення, а також його відображення у структурі нормативних актів; базову термінологію, яка стосується організаційно-правових засад сфери соціального забезпечення; особливості нормативно-правового регулювання окремих форм і видів соціального забезпечення та відповідні норми;

– **вміти:** аналізувати норми права, які стосуються соціального забезпечення, зважаючи на їх галузеві особливості та компоненти; орієнтуватися в системі нормативно-правових актів соціального спрямування та здійснювати їх порівняльну характеристику; підготувати, оформити та презентувати результати вирішення проблемних питань щодо організаційно-правових засад сфери соціального забезпечення в Україні.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

– продемонструвати *розуміння* сутності соціального забезпечення та специфіки його організаційно-правових засад; принципів, джерел та

правовідносин у сфері соціального забезпечення; характеру та специфіки регулювання відносин у сфері соціального забезпечення; *знання* термінології, яка стосується організаційно-правових засад соціального забезпечення;

– продемонструвати знання ключових положень та характерних особливостей вітчизняного законодавства щодо відносин, які виникають у сфері соціального забезпечення; розуміння концептуальних засад і сучасних підходів до становлення і розвитку соціального забезпечення в Україні, а також відображення його основних положень у структурі нормативно-правових актів;

– продемонструвати *здатність* орієнтуватися в системі нормативно-правових актів України соціального спрямування, *вміння оцінювати* та *аналізувати* норми, які стосуються видів і форм соціального забезпечення;

– продемонструвати здатність складати судження (*синтез*) про організаційно-правові аспекти сфери соціального забезпечення; здатність до критичного *аналізу* змістовного наповнення законодавства, що стосується видів і форм соціального забезпечення;

– продемонструвати здатність на основі аналізу та систематизації норм щодо соціального забезпечення і практики їх реалізації формулювати й обґрунтовувати пропозиції щодо покращення організаційно-правового забезпечення відносин соціальної сфери;

– продемонструвати *навички* підготовки публічної презентації розроблених пропозицій та рекомендацій стосовно вдосконалення організаційно-правових засад соціального забезпечення в Україні.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання		Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	–
	Тема 1. Вступ до дисципліни «Організаційно-правові засади соціального забезпечення в Україні»	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-3
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «Організаційно- правові засади соціального забезпечення в Україні»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-3
2	Тема 1. Вступ до дисципліни «Організаційно-правові засади соціального забезпечення в Україні»	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «Організаційно- правові засади соціального забезпечення в Україні»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2

3	Тема 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-1
	Практичне заняття за темою 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-1
4	Тема 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
5	Тема 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 2. Суб'єкти та об'єкти відносин у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
6	Тема 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-1
	Практичне заняття за темою 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-1
7	Тема 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
8	Тема 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
9	Тема 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-1
	Практичне заняття за темою 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-1
10	Тема 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 4. Тема 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2

11	Тема 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 4. Організаційна структура соціального забезпечення в Україні	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
12	Тема 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-1
	Практичне заняття за темою 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
13	Тема 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
14	Тема 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
15	Тема 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-1
	Практичне заняття за темою 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
16	Тема 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
17	Тема 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-2
	Практичне заняття за темою 6. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Презентації здобувачів Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	0-30

Індивідуальне завдання полягає в розробці обраного студентом виду договору у сфері соціального забезпечення. *Форма проведення:* розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint). *Зміст індивідуального завдання:* Студент обирає самостійно вид договору у сфері

соціального забезпечення, розробляє схему його підготовки відповідно до методики ведення договірної роботи, готує проєкт обраного договору та презентує його остаточний варіант.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365. Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle. Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій, виконання та *презентації результатів індивідуального завдання*, зміст якого описано у розділі 4 (участь у дискусіях та презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (магістр)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях і захист результатів виконання індивідуального завдання отримується максимум 50 балів.

Практичні роботи (індивідуальні завдання, розподіл балів див. у табл. розділу 4) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

<https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). При несвоєчасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується максимум 50 балів.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
50	50	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться підсумкове оцінювання (залік) під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з 60 тестових завдань із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (разом 60 балів) та 10 тестових завдань з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (разом 40 балів), зокрема:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення

авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагиату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагиат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися

залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Золотухіна Л. О., Бондар О. С., Калініченко З. Д. та ін. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / кер. авт. кол. Л. О. Золотухіна. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 230 с. URL : <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/4179>.
2. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3300>
3. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с.
4. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2015. 458 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Pravo-sots.-zab.Yaroshenko1.pdf
5. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Жернакова. Харків : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 126 с. URL : <https://kpd.edu.ua/>.
6. Терела Г. В. Право соціального забезпечення : навч.-метод. посіб. Полтава, 2016. URL : http://pravo.puet.edu.ua/files/lic2016bac/psz_03.pdf.

7. Чанишева Г. І., Лагутіна І. В., Бориченко К. В., Тарасенко В. С., Краснов Є. В., Щукін О. С., Гудзь А. О., Корнілова О. В. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16223>.

Нормативні документи

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Про соціальні послуги : закон України від 17. січ. 2019 р. № 2671-VIII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 23 верес. 1999 р. № 1105-XIV (в ред. Закону від 28 груд. 2014 р. № 77-VIII, нова редакція Закону з 1.01.2023 р.). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.

4. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : закон України від 9 лип. 2003 р. № 1058-IV. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.

5. Про пенсійне забезпечення : закон України від 05 лист. 1991 р. № 1788-XII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>.

6. Про організацію надання соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 587. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>.

7. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2020 р. № 185. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>.

8. Про затвердження Порядку установлення диференційованої плати за надання соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 429. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2020-%D0%BF#Text>.

9. Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 450. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>.

10. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : наказ Міністерства соціальної політики України від 23 черв. 2020 р. № 429. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#n8>.

11. Про затвердження Типового договору про надання соціальних послуг : наказ Міністерства соціальної політики України від 23 груд. 2020 р. № 847. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-21#Text>

12. Положення про порядок ведення договірної роботи у Національному агентстві України з питань державної служби : затв. наказом Нацдержслужби України від 16 трав. 2014 р. № 63. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063859-14>.

Додаткова

1. Актуальні проблеми соціального права в Україні : зб. наук. пр. / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука ; відпов. ред. І. С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. 282 с.
2. Андрійв В.В. Суб'єкти правовідносин із соціального страхування. *Держава і право* : зб. наук. пр. : Юридичні і політичні науки. Вип. 51. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. С. 358–361.
3. Бориченко К. В. Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Фенікс, 2019. 552 с.
4. Гнатенко К. В. Щодо питання принципів соціального забезпечення *Право і суспільство*. 2018. № 6. Ч. 2. С. 44–49. http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/6_2018/part_2/10.pdf.
5. Гудзь А.О. Недержавне соціальне забезпечення як окрема форма соціального захисту населення в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. С. 78–82.
6. Мельник О. Я. Міжнародні договори у системі джерел права соціального забезпечення України : автореф. ... канд. юрид. наук, спец. : 12.00.05. Київ : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.
7. Бесчастний В. М., Клемпарський М. М., Назимко О. В. Нариси з міжнародного та зарубіжного трудового права і права соціального забезпечення : монографія / за заг. ред. В. М. Бесчастного. Харків : Право, 2017. 176 с.
8. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 421 с.
9. Сирота І. М. Право соціального забезпечення та гарантії здійснення соціального захисту. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 73–78.
10. Черниш А. Р. Форми та заходи соціального забезпечення молоді. *Право і суспільство*. 2022. № 4. С. 244–251.
11. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ* : матеріали наук.-практ. конф. (14-15 травня 2021 р.). Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55–61.
12. Яковлєва Г. О. Роль та місце права соціального забезпечення в системі права України. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 7. Ч. 1. URL : http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7_2018/part_1/41.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL : <http://rada.gov.ua/>.
2. Президент України. URL : <https://www.president.gov.ua/ru>.
3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
4. Міністерство соціальної політики України. URL : <https://www.msp.gov.ua/>.